

Draaiboek Stakingen Kinderopvang

Het onderwijs gaat staken. Wat betekent dit voor de kinderopvang?

Wie gaan er staken op 6 november?

Het hele basis- en voortgezet onderwijs gaat staken op woensdag 6 november.

Vakbonden (AOB, FNV, FvOv, CNV Onderwijs en AVS) en de werkgevers (PO-Raad en VO-raad) legden voor de zomer al een noodpakket van 423,5 miljoen euro voor het primair en voortgezet onderwijs om het lerarentekort te bestrijden. Dit als eerste stap naar een brede investering in het hele onderwijs. Tijdens de algemene politieke beschouwingen na Prinsjesdag werd duidelijk dat het kabinet niet extra wil investeren in onderwijs. Ondanks de toezegging van het kabinet op 1 november, om 460 miljoen euro extra uit te trekken voor het primair onderwijs roepen de onderwijsvakbonden alle leden in het primair en voortgezet onderwijs op om te gaan staken op 6 november.

Scholen die kampen met een tekort aan onderwijspersoneel en een gebrek aan vervangers, lossen deze problemen vooral op door minder les te geven. Op de middelbare school vallen veel lessen uit, terwijl op de basisschool kinderen naar huis worden gestuurd. In andere gevallen worden klassen samengevoegd of worden onbevoegden voor de klas gezet. Enkele scholen hebben inmiddels besloten dat kinderen structureel maar vier dagen in de week naar school kunnen.

Waar ligt de verantwoordelijkheid voor opvang als het primair onderwijs staakt?

Het bestuur van de school is verantwoordelijk voor de opvang van de kinderen op de stakingsdag. In eerste instantie regelt de school opvang op de school zelf. Dit kan door bijvoorbeeld medewerkers die niet staken in te zetten voor de opvang op school. Lukt het de school echt niet om opvang te regelen? Dan moet de school in ieder geval regelen dat leerlingen terecht kunnen bij een buitenschoolse opvang. De Minister van Onderwijs heeft in [de beantwoording van Kamervragen over een eerdere staking](#) duidelijk aangegeven dat scholen hier alleen voor kiezen als het echt niet anders kan.

Het primair onderwijs zal een beroep doen op de kinderopvang als het werk wordt neergelegd, maar de kinderopvang is niet verplicht om klaar te staan als het onderwijs een beroep doet op onze branche. De kinderopvang is gewend klaar te staan en toont zich vaak uiterst flexibel om opvang te regelen wanneer het nodig is, ook buiten de dagen, zoals studiedagen. Dat is niet meer vanzelfsprekend aangezien de kinderopvang zelf met een nog groter personeelstekort kampt. Opvang op de stakingsdag in november zal voor veel organisaties niet te regelen zijn. Als het onderwijs staakt ligt de verantwoordelijkheid voor de gevolgen bij het primair onderwijs, het is niet de verantwoordelijkheid van de kinderopvang dit op te lossen.

Is de bso verplicht opvang aan te bieden?

Stakingsdagen kunnen worden gezien als een situatie van overmacht, deze vallen (over het algemeen) niet onder de dagen die in het contract met de bso zijn opgenomen (waar vaak wordt gesproken over 'studiedagen', 'schoolvrijdagen' of 'schoolsluitingsdagen'). De kinderopvangorganisatie is daarom niet verplicht opvang te organiseren op een dag dat de

basisschool is gesloten in verband met een staking. De school heeft wel een inspanningsverplichting buitenschoolse opvang te faciliteren.

Natuurlijk moet er wel opvang worden geboden op de tijden dat de kinderen op een 'gewone' woensdag naar de voorschoolse, tussenschoolse en/of naschoolse opvang gaan.

Een kinderopvangorganisatie kan ervoor kiezen om ruimere openingstijden te hanteren op stakingsdagen.

Voor wie zijn de kosten van extra opvang?

De kosten voor de extra opvang op de stakingsdag zijn voor de ouders. Indien een ouder, die nog geen gebruik maakte van bso bij de betreffende kinderopvangorganisatie, op de stakingsdag opvang wil afnemen, dan moet voor deze ene dag een contract met de bso worden afgesloten.

Als aan de voorwaarden van de Belastingdienst wordt voldaan kan er kinderopvangtoeslag worden aangevraagd voor de uren dat er gebruik wordt gemaakt van kinderopvang.

Hoe staat de BMK tegenover het personeelstekort in het onderwijs en de staking op 6 november?

Hoe groot is het personeelstekort in de kinderopvang?

In de kinderopvang bestaan 48 vacatures op iedere 1000 banen ([QuickScan CenterData](#)). Daarmee behoort de kinderopvang samen met de bouw en de horeca tot de branches met het hoogste aantal vacatures. Het tekort aan medewerkers in onze branche is hoger dan het lerarentekort in het onderwijs. Alleen de ICT heeft meer openstaande vacatures.

Hoe staat de BMK tegenover de noodkreet van het onderwijs?

Op 21 [oktober berichtte de PO-Raad](#): “Scholen die in uiterste nood de wet overtreden om het lerarentekort het hoofd te bieden, hoeven niet bang te zijn voor represailles van de Inspectie van het Onderwijs. Wanneer zij kunnen aantonen echt niet anders te kunnen, ziet de inspectie de overtreding door de vingers. Dat heeft minister Arie Slob (Onderwijs) toegezegd in overleg met schoolbesturen uit Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht en Almere (G5) en aan de landelijke tafel lerarentekort.”

Eerder al kwam het onderwijs met [een noodscenario](#) voor de vijf grote steden: kinderen pas met vijf jaar naar de basisschool omdat er te weinig leraren zijn. “Dit scenario is ongewenst, maar begrijpelijk in de tijd van nu. Onorthodoxe maatregelen zijn met het toenemende lerarentekort onafwendbaar”, stelde een woordvoerder van de PO-Raad.

De BMK herkent de noodkreet van de onderwijssector en constateert al geruime tijd dat ook in de kinderopvang het grote personeelstekort leidt tot forse problemen om de bezetting op de groepen rond te krijgen. In bepaalde gevallen betekent dat dat we ‘nee’ moeten verkopen aan ouders. Wel vindt de BMK dat er gebruik gemaakt mag worden van minder voor de hand liggende mogelijkheden die de kinderopvang kunnen verrijken. Wij zien mogelijkheden als ruimer mag worden omgegaan met de huidige regels voor kinderen vanaf 4 jaar op de bso. Dit geldt expliciet níet voor de groep 0-4 jarigen. En de BMK vindt ook dat wanneer geaccepteerd gaat worden dat het onderwijs vrijwilligers inzet in noodsituaties, het legitiem zou zijn voor kinderen vanaf 4 jaar, dus kinderen op de bso, ook afgeweken mag worden van de regels. Ook in deze situatie staat voor de BMK veiligheid en het op

peil houden van de kwaliteit van het aanbod voorop. Deze insteek zullen wij meenemen in onze overleggen met het Ministerie.

Lees [onze reactie in KinderopvangTotaal](#) op de noodkreet van het onderwijs (1 november 2019).

Wat betekent dit voor je eigen medewerkers en hoe kan je hen ondersteunen?

Hoewel veel Pedagogisch Medewerkers begrip hebben voor hun onderwijscollega's zijn voor sommige PM'ers de onderwijsstakingen een doorn in het oog, bleek bij de vorige onderwijsstakingen dit voorjaar. PM'ers vragen zich af of dat wel voldoende gehoord wordt. 'Het is tijd dat de kinderopvangbranche zelf ook het lef heeft om te zeggen dat het genoeg is geweest.'

Ook is het voor PM'ers moeilijk te verteren dat het onderwijs noodscenario's in het leven roept en voorstelt ouders voor de klas te zetten als het echt niet anders kan, bijvoorbeeld als de leraren staken. Minister Slob heeft zelfs gezegd dat Inspectie een oogje zal dichtknijpen als scholen hebben aangetoond dat er geen andere oplossing is. Dat leidt tot onbegrip in de kinderopvang/bij de PM'ers. Waarom mag het onderwijs dit wel terwijl de kinderopvang aan strenge regels moet voldoen als het gaat om bevoegdheid en daarop streng wordt geïnspecteerd.

Aandachtspunten:

- Bespreek wat er leeft onder je medewerkers; hoe reageren zij op de aangekondigde staking van het primair onderwijs?
- Leg uit wat de verantwoordelijkheid van de kinderopvang is en waar die ophoudt.
- Breng in kaart wat er mogelijk is op jouw vestiging om extra opvang te regelen tijdens de schooluren. Zijn er (voldoende) bso-medewerkers die in de ochtenduren kunnen werken?
- Geef communicatierichtlijnen en een aantal heldere argumenten, zodat medewerkers aan ouders kunnen uitleggen wat de situatie is en waarom bepaalde keuzes zijn gemaakt door jouw organisatie.

Hoe kun je als werkgever een antwoord geven op(hulp-) vragen van ouders?

- Bespreek met ouders tijdig wat er mogelijk is en wat niet mogelijk is in het beiden van extra opvang tijdens de schooluren.
- Toon begrip voor de situatie van de ouders.
- Leg uit dat het niet de verantwoordelijkheid van de kinderopvang is om opvang te regelen op ongebruikelijk uren waar nauwelijks medewerkers voor te vinden zijn. Licht toe dat de kinderopvang een nog groter personeelstekort heeft dan het primair onderwijs en dat er strenge kwaliteitseisen gelden waar de kinderopvang zorgvuldig mee omgaat.